

Кочубей Вікторія Юріївна

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри англійської мови та

методики її викладання

Центральноукраїнський державний

педагогічний університет

імені Володимира Винниченка

(м. Кропивницький)

РОЛЬ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Провідним документом, на який орієнтуються здобувачі мовної освіти та викладачі, є Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти (Common European Framework of Reference for Languages), де одним із пріоритетів вивчення мови є набуття фонологічного контролю [3, с. 134]. Безакцентна вимова, тобто вимова, яка максимально наближена до звучання носіїв мови, традиційно розглядалась як найвищий рівень володіння мовою. Проте такий підхід до набуття безакцентної вимови, описаний на початку нового тисячоліття, згодом був визнаний нереалістичним. Як свідчить практика викладання мови, більшість людей, які вивчають англійську мову як іноземну, орієнтуються на зрозумілість, а не на безакцентність мовлення та точність вимови. В оновленому варіанті загальноєвропейських рекомендацій, що вийшли в світ у 2018 році [3, с. 134-135], зазначено три основні категорії, а саме: загальний фонетичний контроль, артикуляція звуків, а також такі просодичні риси, як інтонація, наголос та ритм. Важливим елементом оволодіння іноземною мовою вважають покращення зрозумілості, вміння вимовляти всі звуки іноземної мови, здатність правильно відтворювати просодичні ознаки англійської мови для передачі різних відтінків значень та емоцій. Відсутність

вимовного акценту вже не є метою вивчення мови, проте точність та чіткість вимови є важливими характеристиками, прописаними в загальноєвропейських рекомендаціях та необхідними характеристиками вчителя англійської мови.

Фонологічний контроль, коректну вимову звуків та просодичні риси мови можна об'єднати під назвою фонетична компетентність, під якою розуміють здатність особистості до коректного артикуляційного та інтонаційного оформлення власних висловлювань і розуміння мовлення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних знань, навичок та мовної свідомості і фонетичної усвідомленості [2, с. 108].

Відомо, що артикуляційні та перцептивні механізми рідної мови глибоко вкорінені й підсвідомо актуалізуються під час засвоєння іноземної мови. Перцептивно-артикуляційний автоматизм рідної мови проявляється перш за все на рівні артикуляційної бази як основи фонації. Вимовний акцент здебільшого викликаний недотриманням найбільш загальних особливостей артикуляційної бази іноземної мови в єдності статички та динаміки. Статично під артикуляційною базою розуміємо артикуляційний улад, тобто стан органів мовлення, котрий постійно підтримується в мовленні, а також під час мовленнєвих пауз, а динамічно – динамічні категорії, які накладаються на установку органів мовлення у вигляді певних артикуляцій [1, с. 371-372].

Очевидним є те, що навчання мовця окремим артикуляціям не буде успішним без загальної спрямованості на оволодіння артикуляційною базою іноземної мови. Подолання артикуляційного автоматизму рідної мови та поступове оволодіння іншомовною артикуляційною базою можливе за умов цілеспрямованого прослуховування мовцем автентичних монологічних і діалогічних англійських текстів, а також шляхом виконання різноманітних практичних завдань, починаючи від найпростіших репродуктивних вправ до завдань комунікативного рівня. Формування слухо-вимовних та інтонаційних навичок тісно пов'язане із набуттям фонетичної усвідомленості як

обов'язкового елементу підготовки фахівця. Вчитель англійської мови повинен вміти аналізувати фонетичний аспект свого мовлення і мовлення своїх учнів, а також знаходити ефективні шляхи подолання фонетичних труднощів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кочубей В.Ю. Вплив артикуляційної бази рідної мови на актуалізацію вимовного акценту / В.Ю. Кочубей // Наукові записки. Серія : Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. [Винниченка](#), 2009. – Вип. 81(1). – С. 370 – 374.
2. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції. Курс лекцій, схеми і таблиці. Навчальний посібник для студентів ВНЗ. / Ред.: Бігич О.В., Бориско Н.Ф. – К.: «Ленвіт», 2011. – 344 с.
3. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with New Descriptors/ Council of Europe. February 2018. // <https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989>